

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

Проект!

№.....

..... 2024 г.

ДО
МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОКЛАД

от проф. Галин Цоков – министър на образованието и науката

Относно: *проект на Постановление на Министерски съвет за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България за студенти в българските държавни висши училища*

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

На основание на чл. 31, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и чл. 68, ал. 10 от Закона за висшето образование предлагам на Вашето внимание проект на Постановление на Министерски съвет за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България за студенти в българските държавни висши училища.

Необходимостта от предложеното Постановление е породена от последните изменения и допълнения на Закона за висшето образование, обнародвани в Държавен вестник на 1.05.2024 г., с които чл. 68 е допълнен с нови алинеи 10 и 11, въвеждащи

регламентация относно приема на студенти – чуждестранни граждани и лица без гражданство, получили временна закрила.

С акта се предлага нов режим за прием на посочената категория лица, в който се предлага:

- Приемът на студенти – чуждестранни граждани и лица без гражданство, получили временна закрила, да се организира от висшите училища;
- Ежегодно да се осигуряват до 150 места в редовна форма на обучение на български език, извън утвърдения по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6, букви "а" и "б" от Закона за висшето образование ежегоден брой на приеманите студенти;
- Висшите училища, които са взели решение по чл. 68, ал. 4 от Закона за висшето образование, да могат да приемат и без конкурсен изпит посочените лица, издържали успешно държавните зрелостни изпити и/или задължителен държавен изпит за придобиване на професионална квалификация – по теория и практика на професията, съгласно Закона за предучилищното и училищното образование;
- Студентите през първата година на обучението си да преминават и обучение по специализирана езикова подготовка, организирана и провеждана от висшите училища, в департаменти, отговарящи на изискванията на Закона за висшето образование;
- Лицата, ползващи се с временна закрила, приети за студенти в български висши училища, да ползват настаняване и да заплащат такси по реда, определен за българските граждани.

След активирането на Директива 2001/55/ЕО за временна закрила, за пръв път страната ни е изправена пред предизвикателството да осигури достъп до обучение и образование на толкова голяма група от деца в различна възраст, да предостави обучение по български език и да предприеме редица други приобщаващи мерки.

За всички деца и ученици с предоставена временна закрила се осигурява безплатно образование и обучение в държавните и общинските детски градини и училища в Република България, осигурява се допълнително обучение по български език, като при необходимост се осигурява психологическа помощ и ресурсно подпомагане.

През втория срок на учебната 2023/2024 година в училищата са записани 3582 ученици с предоставена временна закрила, от тях 121 ученици се обучават в XI клас и 32 в XII клас.

С изменението и допълнението на Закона за висшето образование е дадена възможност на лицата с предоставена временна закрила да могат да продължат

образованието си във висши училища и да кандидатстват и учат в Република България при облекчени условия.

По този начин ще се даде сигурност на лицата с временна закрила. Те ще имат възможност да продължат своето развитие, като се предостави възможност за квалифициране и за предоставяне на перспективи за заетост.

Приобщаването и интегрирането на млади хора с желание за продължаване на образование следва да бъде подкрепяно и с оглед перспективата за качествено развитие на пазара на труда.

Предложеният режим за прием на студенти – чуждестранни граждани и лица без гражданство, получили временна закрила, е от особена важност в настоящия момент, тъй като по данни на Държавната агенция за бежанците при Министерски съвет, децата с предоставена временна закрила на възраст от 4 до 18 години, притежаващи валидна регистрационна карта за временна закрила към 02.04.2024 г., са 10 560, от които 738 са на 17-годишна възраст, а 484 са на 18-годишна възраст.

Причините, които налагат приемането на акта, освен необходимостта да се внесе яснота и допълнят текстове от подзаконовата нормативна уредба съобразно последните промени в Закона за висшето образование, са свързани с актуалната обстановка в страната, която налага осигуряването на достъп до обучение и образование на голяма група от деца в различна възраст, ползващи се от временна закрила, да предостави обучение по български език и да предприеме редица други приобщаващи мерки.

Целите, които се поставят с приемането на акта, са да се насърчи обучението на лицата, получили временна закрила, в български училища и висши училища. По този начин ще бъде постигната устойчива и дълготрайна политика в образованието по отношение на грижата за лицата с временна закрила. Ще бъде продължена политиката за стимулиране на качеството в образованието държавите — членки на ЕС, като се дава възможност на сектора на висшето образование да се адаптира към променящите се условия, да просперира и да допринася за устойчивостта и възстановяването на Европа.

Очакваните преки резултати от прилагането на акта са:

- осигуряване на достъп до обучение и образование на голяма група от деца в различна възраст, в това число предоставяне на обучение по български език и други приобщаващи мерки;
- продължаване на образованието във висши училища и кандидатстване и учене в Република България при облекчени условия на лицата с предоставена временна закрила;
- предоставяне на възможност за квалифициране и на перспективи за заетост, което ще даде сигурност на лицата с временна закрила.

- перспектива за качествено развитие на пазара на труда
- приобщаване и интегриране на млади хора с желание за продължаване на образованието

Освен това, предложеният режим за прием на студенти – чуждестранни граждани и лица без гражданство, получили временна закрила, ще доведе до повишаване качеството на обучение и доближаването му в по-голяма степен до очакванията на работодателите. Приемането на лицата с временна закрила би подпомогнало и повишаването на конкурентоспособността на българските държавни висши училища в условията на силна международна конкурентна среда и би стимулирало трансграничната мобилност и интернационализирането на обучението в системата на българското висше образование.

В допълнение, режимът за прием на студенти – чуждестранни граждани и лица без гражданство, получили временна закрила е в съответствие със стремежа за стимулиране на качеството в образованието държавите — членки на ЕС, правейки възможно секторът на висшето образование да се развива в унисон с променящите се условия, да постига високи резултати и да допринася за устойчивостта и възстановяването на Европа.

Необходимите средства за издръжка на обучението на студентите в първи курс на обучение през учебната 2024 - 2025 г. са в индикативен размер на 543 600 лв. и същите ще бъдат в рамките на утвърдения разходен таван на трансферите от държавния бюджет за държавните висши училища за 2025 г. - 815 986, 6 хил. лв.

Предложеният проект на акт не води до въздействие върху държавния бюджет, поради което е приложена финансова обосновка по Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация .

Проектът на акт не води до изменения в целевите стойности на показателите за изпълнение на бюджетните програми, в т.ч. на ключовите индикатори по програмния бюджет на Министерството на образованието и науката.

Проектът на Постановление на Министерския съвет е публикуван на интернет страницата на Министерството на образованието и науката и на Портала за обществени консултации съгласно чл. 26, ал. 4 от Закона за нормативните актове за срок от 14 дни. Проектът на акт е подложен на обсъждане в по-кратък срок предвид стартиралата кандидатстудентска кампания за прием на студенти във висшите училища и организирането на цялостната кампания за прием, изпити и класиране на желаещите да продължат обучението си чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България. Целта е в кратък срок да бъдат определени местата за прием по висши училища, области на висше образование, професионални направления, образователно-квалификационни степени и специалности.

Изискването на чл. 28, ал. 2, т. 5 от Закона за нормативните актове за анализ за съответствие с правото на Европейския съюз не е приложимо към представения проект на акт.

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,**

Предвид гореизложеното и на основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация и чл. 68, ал. 10 от Закона за висшето образование, предлагам Министерският съвет да обсъди и приеме проекта на Постановление на Министерски съвет за приемане на чуждестранни граждани или лица без гражданство, получили временна закрила на територията на Република България за студенти в българските държавни висши училища.

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ

Министър на образованието и науката